

NOT: Memurların ticari faaliyet yasağı hakkında

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-14265813

10/12/2025

Konu: Görüş (Memurların Ticari Faaliyet Yasağı)

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: tarihli ve sayılı yazı.

Başkanlığınızda 657 sayılı Kanuna tabi olarak görev yapan personelin Kurumunuzdan izinsiz ve habersiz, çeşitli firmalara (A101, Arçelik, Huawei, Sütaş, Pastavilla, Getir, Tamek, Pınar, Shark vb.) ait ürünlerin dijital ve sosyal medya mecralarında tanıtımlarında yer aldığı, söz konusu reklamlarda marka yüzü olarak rol aldığı ve bu içeriklerin ilgili firmaların ve kendi sosyal medya hesaplarında yayımlandığı tespit edildiğinden bahisle yapılacak işleme ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 8 inci maddesinde, "*Devlet memurları, resmi sıfatlarının gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını hizmet içindeki ve dışındaki davranışlarıyla göstermek zorundadırlar. ...*" hükmü ile 28 inci maddesinde, "*Memurlar Türk Ticaret Kanununa göre (Tacir) veya (Esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunamaz, ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamaz, ticari mümessil veya ticari vekil veya kollektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar. (Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç). Memurlar, mesleki faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir iş yerinde veya vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışamaz.*

Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri ile özel kanunlarda belirtilen görevler bu yasaklamanın dışındadır.

Eşleri, reşit olmayan veya mahcur olan çocukları, yasaklanan faaliyetlerde bulunan memurlar bu durumu 15 gün içinde bağlı oldukları kuruma bildirmekle yükümlüdürler." hükmü yer almaktadır.

Mezkûr Kanunun 125 inci maddesine göre "*ticaret yapmak veya Devlet memurlarına yasaklanan diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak*" fiilini işleyenlere kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verileceği hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 1 inci maddesinde, "*Bu Kanunun amacı, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo-televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarını belirlemek, korumak, bu ürünlerden yararlanma şartlarını düzenlemek, öngörülen esas ve usullere aykırı yararlanma halinde yaptırımları tespit etmektir.*" hükmü ile 1/A maddesinde, "*Bu Kanun, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo-televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarını, bu haklara ilişkin tasarruf esas ve usullerini, yargı yollarını ve yaptırımları ile Kültür Bakanlığının görev, yetki ve sorumluluğunu kapsamaktadır.*" hükmü yer almaktadır.

Diğer yandan, mezkûr Kanunun 1/B maddesinde eser; sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsulleri olarak tanımlanmaktadır.

Yine mezkûr Kanunun 18 inci maddesinde, "*Bir eserin yapımcısı veya yayımcısı, ancak eserin sahibi ile yapacağı sözleşmeye göre mali hakları kullanabilir.*" hükmü yer almaktadır.

Telif hakkı, kişinin her türlü fikri emeği ile meydana getirdiği ürünler üzerinde hukuken sağlanan haklardır. Bu minvalde telif ücreti, bir eser üreten kişinin eserinin telif haklarını devretmesi karşılığı aldığı ücreti ifade etmektedir. Ticari kazanç ise, her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançları ifade etmektedir. Bir sanat eseri meydana getiren Devlet memurunun telif ücreti alması 657 sayılı Kanunun yukarıda yer verilen "gelir getirici iş yasağına" girmemektedir.

Yukarıdaki hüküm ve açıklamalar çerçevesinde; 657 sayılı Kanuna tabi personelin ürünlerin dijital ve sosyal medya mecralarında tanıtımlarında yer alması ve söz konusu reklamlarda marka yüzü olarak rol almasının;

- 657 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen davranış biçimine uyulması,
- Söz konusu faaliyetin mesai saatleri dışında icra edilmesi,
- Bu faaliyetten 5846 sayılı Kanun kapsamında elde edilen mali haklar haricinde herhangi bir ticari kazanç sağlanmaması,
- Herhangi bir akit ile işverene bağlanılmaması,
- Sosyal güvenlik kuruluşlarından biriyle ilişkilendirilmemesi ve de bu faaliyetin hukuki statüsü ve ilgili mevzuatı bakımından 657 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde sayılan yasaklar haricinde bir faaliyet olarak değerlendirilmesi halinde mümkün olabileceği,
- Bu hususlara uygun olarak yapıp yapılmadığının idareler tarafından yapılacak inceleme ve araştırma sonucunda tespit edilebileceği,

Mütalaa edilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....

Bakan a.
Yerel Yönetimler Genel Müdürü